

žeminant. Pagal istorinius duomenis galima spėti, kad pastatas buvo nugriautas XIX a. II pusėje. 1856 m. dvarą įsigijus Vosyliui von Tzenhauzui, dvaro pastatai buvo perstatomi, statomi nauji ūkiniai pastatai. Matyt, tada šis pastatas ir dingo.

Sudervės buvusios dvaro sodybos parko teritorijos PR kampe, šurfe 1 surastas parko žemio sluoksnius su nedideliais XVII a. karnizinio koklio, keraminio indo fragmentais ir kaltine vinimi. Virš jo buvo supiltinio pobūdžio sluoksnius su gausiomis XIX a. keraminių vadinamųjų olandiškų čerpių liekanomis.

Sužionių buvusio dvaro sodybos teritorijoje, prie klebonijos (Žaliosios g. 1), šurfe 1 ant įžemio rastas smulkus XVII a. keraminio indo fragmentas.

Aukštųjų Rusokų pilkapyno, Mažosios Riešės piliakalnio apsaugos zonoje, Baltosios Vokės, Galinės, Pikeliškių, Vyžulionių dvarų teritorijose ir apsaugos zonose, Sudervės Švč. Trejybės bažnyčios statinių komplekso apsaugos zonoje kastuose šurfuose vertingo kultūrinio sluoksnio nerasta.

The Field Evaluations in Širvintos and Vilnius Districts

In 2011, KVP conducted evaluations at the sites of planned fibre optic internet cables within the territories and protection zones of some Širvintos and Vilnius District cultural sites. 40 test pits (a total of 71 m²) were excavated at ten sites in Širvintos District, 38 test pits (a total of 40 m²) in Vilnius District. 17th(?)–18th-century ceramics were discovered in Širvintos District at Čiobiškis Manor and town and in the Gelvonai Manor protection zone. A 20–40 cm thick 17th-century cultural layer with a coeval hearth (Fig. 1) was disco-

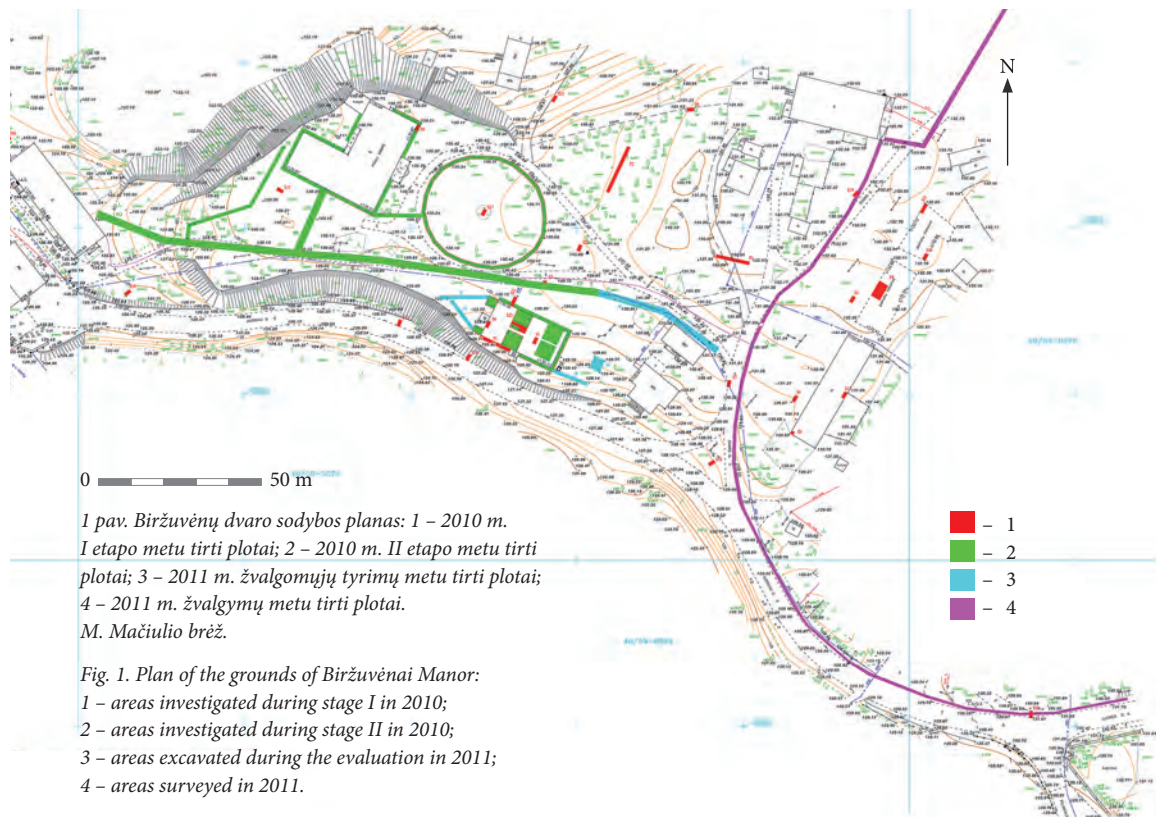
vered in the protection zone of Mančiušėnai hillfort. A fragment of the foundational part of a building from the late 18th – first half of the 19th century was found at Buivydiškiai Manor in Vilnius District (Fig. 2), while 17th-century ceramics and a stove tile fragment were discovered at Sudervė and Sužioniai Manors.

Mindaugas Mačiulis

Biržuvėnų dvaro sodyba

Biržuvėnų dvaro sodyba (Telšių r., Luokės sen.) išsidėsčiusi Virvytės upelio slėnyje, apie 4 km į V nuo Luokės miestelio. UAB „Virbarta“ užsakymu, 2011 m. buvo pratęsti 2010 m. pradėti (*ATL 2010 metais*, Vilnius, 2011, p. 247–250) archeologiniai tyrimai Biržuvėnų dvaro sodybos (UK 730) PR dalyje, projektuojamų elektros kabelio trasų vietose bei prie oficinios pastato R dalies, planuojamoje geoterminio šildymo įrenginių vietoje. Jų metu ištirtas 81 m² bei žvalgytas 320 m² plotas (1 pav.). 2010 m. Biržuvėnų dvaro sodybos teritorijoje ištirtas 794 m² plotas, į ŠV nuo 2011 m. tyrinėtose inžinerinių komunikacijų koridoriaus vietose tirtose perkasoje aptikti XVII a. viduriu bei XVIII–XIX a. datuojami kultūriniai sluoksniai.

Perkasa 37 tirta dvaro sodybos P dalyje, prie oficinios ŠV dalies. Po XX a. viduryje – XX a. II pusėje suformuotu 35–40 cm storio permaišytos žemės sluoksniu centrinėje perkasoje dalyje atkastas 2,8 m ilgio, 1,6 m pločio pastato pamatas, padėtas ant juodos žemės kultūrinio sluoksnio. Pastato funkcija neaiški, galbūt tai vienas iš pagalbinių dvaro pastatų. Kitose perkasoje dalyje po aukščiau minėtu sluoksniu atkastas apie 40–50 cm storio juo-

dos žemės sluoksnis su itin gausiais radiniais: koklių fragmentais, datuojamais XVI a. pabaiga – XVII a. viduriu, vėlyvesniais heraldiniais Gorskių giminės koklių fragmentais, žistos glazūruotos, kaimiškosios neglazūruotos keramikos šukėmis. Pagal archeologinius radinius šis kultūrinis sluoksnis datuojamas XVIII pabaiga – XIX a. Jis greičiausiai yra susiformavęs vykdant vieną iš paskutinių dvaro sodybos rekonstrukcijų, dvaro sodybą valdant Gorskių giminei. Tai, jog pastato pamatas pastatytas ant šio kultūrinio sluoksnio, leidžia rastąjį pamatą datuoti ne anksčiau nei XVIII a. pabaiga – XIX a. I puse. Po šiuo sluoksniu perkasoje pasiektas įžemis – gelsvos spalvos molingas smėlis.

Perkasose 38, 40, 41, tirtose į PR nuo perkaso 37, bei į ŠR nuo ofcinos, po 30–40 cm XX a. vidurio permaišytu žemės sluoksniu atkastas 40 cm storio juodos žemės kultūrinis sluoksnis, datuojamas XVIII–XIX a., su gana negausiais radiniais: to meto koklių fragmentais, žistos glazūruotos keramikos šukėmis. Po šiuo sluoksniu rastas įžemis – gelsvos spalvos molingas smėlis.

Šurfe, būsimo geoterminio įrenginio vietoje iš karto buvo kasamas XX a. II puse datuojamas permaišytas žemės sluoksnis, kurio storis siekia iki 40–50 cm. Po šiuo sluoksniu atkastas labai fragmentiškas juodos žemės kultūrinis sluoksnis su pavieniais archeologiniais radiniais: vėlyvomis glazūruotos kerami-

kos šukėmis, pavieniais koklių fragmentais. Pagal radinius sluoksnius datuojamas XVIII–XIX a. Po šiuo sluoksniu šurfe pasiektas žemes – gelsvos spalvos smėlis.

Žvalgymai atlikti elektros kabelio atšako- se, einančiose dvaro sodybos R bei PR pakraščiuose, palei Dvaro bei Gorskių gatves. Jų metu žvalgytas apie 320 m² plotas. Prie Dvaro gatvės kasamoje kabelio tranšėjoje archeologiškai vertingų radinių bei kultūrinio sluoksnio nerasta. Palei Gorskių gatvę tiesioje elektros kabelio tranšėjoje po paviršiniu 20–30 cm storio skaldos sluoksniu fiksuotas apie 30–40 cm storio XX a. pradžios juodos žemės sluoksnius be archeologiškai vertingų radinių.

Radiniai atiduoti į ŽMA.

The Grounds of Biržuvėnai

In 2011, a total of 81 m² were excavated and 320 m² surveyed on the grounds of Biržuvėnai Manor (Telšiai District) (Fig. 1). The foundation of a building with no clear purpose and a roughly 40–50 cm thick cultural layer with especially abundant finds: fragments of late 16th – mid-17th-century stove tiles, fragments of later Gorskis family heraldic stove tiles, and hand thrown glazed and unglazed potsherds, were discovered.

Virginija Ostašenkoviėnė

Pakėvio dvaro sodyba

UAB „Pakėvio dvaras“ parengė Pakėvio dvaro (UK 197) (Kelmės r., Vaiguvo sen.) gyvenamojo namo (buvusių dvaro rūmų) ir pagalbinių pastatų rekonstravimo ir pritaikymo turizmui techninį projektą. Vykdamas žemės kasimo darbus, dvaro teritorijoje prieš darbų

pradžią buvo numatyta atlikti žvalgomuosius archeologinius tyrimus.

Pakėvio dvaras yra Pakėvio kaimo R dalyje. Jis įsikūręs aukštumoje, kurią iš ŠR ir PV supa iškasti tvenkiniai. Pakėvio dvaras žinomas nuo XVII a. 1685 m. dvaras paminėtas Beržėnų valsčiaus aktuose. 1830 m. Teklė Radavičienė pastatė Šv. Teklės vardo medinę bažnyčią, kuri buvo Vaiguvo filija. 1813 m. Pakėvio dvare gimė rašytojas ir tautotyrininkas Liudvikas Adomas Jucevičius (1813–1846). Tarybiniais metais dvaro pastatai buvo naudojami kolūkio reikmėms, rūmuose veikė mokykla.

Pakėvio dvaro teritorija užima 16 ha plotą. Dvaro pastatai – centriniai rūmai, klėtis, ūkinis sandėlis ir tvartas – pastatyti apie 1900 m. Rūmai buvę netaisyklingos T raidės formos plano. Juos sudarė dvi, kaip manoma, ne vienu metu statytos dalys: ŠV karkasinė dalis statyta anksčiau, prie jos vėliau pristatyta mūrinė dalis. ŠV rūmų dalis neišlikusi (1994 m. nuotraukose ŠV rūmų priestatas dar užfiksuotas). Projekte numatyta ant išlikusių pamatų, remiantis ikonografinė medžiaga, atkurti buvusią medinę ŠV rūmų pastato dalį. Taip pat suplanuota rekonstruoti ūkinį sandėlį, kurio dabar likę tik lauko akmenų mūro pamatai. Ūkinis sandėlys 19 m ilgio ir 10 m pločio, orientuotas ŠV–PR (140–320°) kryptimi. Pamatai mūryti iš lauko akmenų, labai suirę, PR dalyje visai sunykę. Kolūkio laikais čia buvo pristatytas priestatas. Dvaro teritorijoje suprojektuota įrengti elektros, vandens ir buitės nuotekų trasas.

Žvalgomųjų tyrimų metu buvo iškasta 14 1–10 m² dydžio šurfų dvaro rūmų ir ūkinio sandėlio aplinkoje bei suplanuotų vandens ir buitės nuotekų trasų vietose. Jų bendras plotas 34 m². Planuojamo atstatyti dvaro rūmų